

باری ژيانی

د. نەسرەددین ئیبراهیم گۆلی
 (زانینگە ی زاخۆ – فاکه‌لتی پەرورده
 زانسته‌کانی پێداکۆکی و سایکۆلۆژی)

ب دەسته‌کی چانته و ب دەستێ دی کلیلین خۆ هه‌لگرتیین. تیشت گه‌له‌ک به‌ز و به‌ز خواریوو. چ دەمه‌کی وه‌سا ل به‌ر دەستێ وی نه‌مابی. پێدشی بوو خۆ بگه‌هینیته سه‌رێ کۆلانی، داکو ئه‌و پاسا وان دگه‌هینیته زانینگه‌ی، وی بجه‌ نه‌هیلیتن. ل سه‌ر چوونێ و د ئه‌وی له‌ز و به‌زیی دا هه‌ژینا وی دگه‌ل وی دناخفت.

- «هه‌که‌ر تو ژ ده‌وامی هاتی زوی خۆ بگه‌هینه مال ئه‌ز دێ چمه‌ مالا ده‌یکا خۆ. د ریکا خۆ دا ژبیرنه‌که‌ی هنده‌ک پسه‌کتا و پپسییان ژ ی بکه‌ر».....

ئه‌وی ژ ی گۆهین خۆ قیت کریوون هه‌تا ئه‌ف تشته بگه‌نه گۆهین وی و لیبرا وی بیتن. هه‌تا پیلاف کره‌ پێ خۆ کلیلین خۆ ده‌یناندنه سه‌ر لیقا سه‌رامیکێ ل به‌ر ده‌رگه‌ی. فیا ده‌ریکه‌فیتن و ژ ده‌رگه‌ی هه‌وشی ده‌ریاز بوو، لێ پاشی دیسانێ بیرا وی ل کلیلا هات. چاره‌ک دی ل وان زه‌پی و ئه‌و دگه‌ل خۆ برن. هه‌می کلیلین فه‌رمانگه‌ی بوون و چهند ژوور ب هیثیا وان فه‌ بوون.

گافین خۆ حی‌ل حی‌ل ده‌افیتن. ده‌ما گه‌هشتیه سه‌رێ کۆلانی دیت پاسا فه‌رمانبه‌ران یا ل هیثیا وی. هندێ دی خۆ به‌ز هافیته تیدا، داکو گزندین فه‌رمانبه‌ران نه‌هیتنه وی. لسه‌ر جه‌ئ خۆ و ل ته‌نشت فه‌رمانبه‌ره‌کی دی پوینشت. سه‌ریاری هندێ کۆ هیشتان سه‌رێ سپیدێ بوو لێ وه‌سا دیار بوو کۆ دنیا هیشتا ژ ی تیرا خۆ گه‌رمه. ده‌می خۆ لسه‌ر جه‌ئ خۆ دیتی هنده‌ک بیه‌نا وی هات و هیدی ژ هندێ پشته‌راست ببوو کۆ ئه‌فرۆکه ژ ی وه‌کی دۆمی پاس ناھیلیتن و نه‌چار نابیتن ب ته‌کسیی خۆ ب ده‌وامی

پا بگه هینیتن.

ل دهوامی سهری وی گهلهک مژویل بوو. هر چنده کو هافین بوو و قوتابیان دهوام نه دکر، لی کار ل فرمانگه هت تهواو نه دبوون. دهومی وی ههست ب نیزیکیبونا دووماهیکا دهوامی کر وی بخوژی نه زانی کا چهوا نهو چنده ده مژمیره تهواو بووینه. دیسانی ژی دلئی وی خووش بوو، کو نهوی یا شیای گهلهک کارین پوزانه یین سهر ملی خو جیبه جیبه که تن. هه می جارئی هه لسه هه یا ژيانا وی نهو بوویه پوزانین وی وهک خو و دوویاره و ب پوتین ده ریان نه بن. هه زهکا بی وینه بو هندئ هه بوو کو هر ههچ نه بیتن پوزین وی به ره مدار بن.

دهومی نیفرپو جارهک دی دگه ل فرمانبه رین دی به ره ف مالی که فته پئی. پشتی پاسی نهو ل کولانین باژیری گپران دین و ل هر چنده کولانا و جهکی فرمانبه رهک یان چنده فرمانبه دهاتنه خوارئ، دور گه هشته وی و ل سهرئ کولانا خو هاته خوارئ. هیشتانئ دهنگئ هه ژینا وی د گزمین وی دا دهات و دچوون. بهری نهو وهکی پو پوتی کی یه کسه ر بچیه مالی، پیکا خو گوهوری و چوو فروشگه هت سهرئ کولانی و نهو تشتین د پارچه کاغه زهکی دا نفیسیبوون، دا ژیرا وی نه چیتن، کرین و ب زحمهت و ب کوته کی گه هاندنه مالی. دهومی گه هشتیه مالی وی دیت میهفانین بو هاتین. پشتی تشتئ خو ل جهکی دهینان دین، هات بخیرهاتنا وان کر و لنک وان و دناف وان دا پوینشته خوارئ.

- «سیامه ند تو نه دیاری؟! ما تو خو نیشانی مه نادهی؟! ما تو چه چاغی!؟»

دیار بوو کو ناخفتنن وی هیشتانن بیهنا وان تهحن و چکین به ره لافین جفاکا کورده واری ژئ دهات. نهو تهحن و چکین گهلهک که سئ پوزانه و

جار جاران بیی هندئ کو گهلهک کاودانین که سئ لبه ر چاف بهیته گرتن، ناراسته ی یئ بهرامبه ر دهاتنه کرن. وی ژئ بیی هندئ بقیتن هه ستن میهفانئ خو بریندار بکه تن و لسه ر بنه مایئ هندئ کو نهو ب خو باش د سایکلوزیا یا که ساتیا تاکئ کوردی دگه هیتن، به رسفه کا ناسایی دایئ: «کاکو! ژیان یا ب زحمهت که فتنی... مانئ مرؤف هیدی وهکی جاران و وهکی خه لکی به ری نه شیتن بگه رهیتن و سهره دانا خزم و کهس و کاران بکه تن...»

- «مالا ته! چ ل ژیانئ هاتیه؟» دیار بوو کو نهوی ههچ ل بیرئ نینه یان چه چکو نه دیتی نهو چ ده م ژ دهوامی هاتی و ب ژور که فتنی و تنئ هند یا د هزرا وی دا کو لدویف پیه رین ژيانا ساده یا گوندی ژيانا گرانا باژیری بیقیتن. وی خه یالا هندئ نه بی کو دگه ل شان جوره ناخفتنا دا قوچانئ بکه تن. لهوما خو بیده نگ کر و میلا نهو بخو به رسفه کئ بو پرسیارا خو ببینیتن. چنده چرکه یه کا چه ترئ بیده نگیی بالین خو بسره وی ژئ دا کیشان. دیاره دبیتن یان وی به رسفا پرسیارا خو دیتبوو یان ژئ وی ژئ هیزا قوچ قوچانئ دگه ل ئی پرسیار و به رسفا وی نه بوویه. میهفان هر دوو دوو پیکفه دناخفتن، لی نهو، نانکو سیامه ند، د ده ریایئ ژیانئ دا نقووم ببی. لنک وی زحمهتا چهن پوژ و هه فتنی یین کارئ دهوامی هندئ ده مژمیره ک ژ تیکه لیا شان جوره میهفانان گران نه بوو، چونکه د فره رنگا کورده وارییا شان مرؤفین ساده و گوندی دا، گهلهک جاران نالوزی یین ژیانئ ههچ جهکی خو نینه و دبیتن نهفه، وهکی سیامه ندی هزر دکر، بو هندئ بزفریتن، کو په روه رده یا مرؤفی گوندی یان ژئ ب گشتی یا خه لکی مه هه میا تایبه تمه ندییه کا هه ی تا ب نه فی پهنگی هزر بکه تن. نهو د نه شان هزرا

دا بوو که دهنگی هژمارهکا پرسپاریډی دی نهو
جارهکا دی زفرانده ناف کوما میټفانان.

- «سیامهندا؟ خالو؟ نه ری موچی ته چنده؟
ل وئ فه رمانگه ما تو لئ کار دکه ی جهک هیه
نه زئی خو دابمه زینم؟...»

د بهرسفدانا فان پرسپاران دا سیامه ند مه نده هوش
بوو. فیما خو ل گیللی بده تن و بهرسفا وان نه دهن،
به لئ دیار بوو میټفانئ وی یئ پژده و هه مان
نهو پرسپار دووباره کړن. فی جارئ سیامه ندی
به رسفهک دبلوماسی دا. نهک ژیه رهندي کو حه ز
ناکه تن و به خیلئ ب دامه زاندا وی دکه تن، به لکو
ژیه رپه وشا ژیارا مالباتا وی یا تاییه ت و ناستئ
خوانده وارییا وی و نه بوونا باوه پنامئ، ده لیقئ فی
چهندي بو وی بزه حمت ددیت.

- «مالا ته دئ خو دامه زیننی چی خو زیندانی
که ی؟ نهو پاره یئ نه م وهر دگرین ددهینه هیکی و
باجانکئ و سیقئ و شیرئ و ماستئ و پهنیری و
ته هه می نهف تشته یئ ههینا».

سیامه ندی زانی کا میټفانئ وی چه وا د به رسفا
وی گه شتی و چه وا نهو لنک خو لیکدایه، لئ
زانی وی پشتی هنگی چ پرسپار ژ فی بابه تی
ژ وی نه کړن. پشتی هنگی بیسته کئ بیده هنگی
بسه ر ژورئ دا زال بوو و که س نه دناخت. نهف
بیده نگیه ب داخوازا خواتر خاستن هاته شکانن.
دیاره ده می چوونئ بوو. هه ر چنده داخوازا
مانئ و شیف خوړنئ زئی ژ وان هاته کړن لئ نهو
پابوون و کارئ چوونئ کړن.

پشتی چوونا وان، گه پرا هندي هات هه فزین و
بچویکئ خو بیه ته مالا بابئ وئ و فی چهندي
ژئ ده مژمیره ک ژ ده می وی بر. پشتی زفری مال
و مایه ب تنئ، وی دیت کا چه وا نهو وه کی «ژان
ددانئ» ل ده لیقه یهک هوسا دگه پها. چونکی حه ز
دکر بیهنه کئ بمینیته بتنی دا د ده ریایا خواندن

و نفیسینئ دا خو به رزه بکه تن. نهف ده لیقه یئ
زفرین کیم بده ست وی دکه فتن. ژیا نا گرانا پوژانه
و مژولیلیا وی ب کاروبارین ده وامئ، نهو ده رفه ت
نه ددایئ، بشی تن ب دلئ خو بمینیت تنئ و مفای
ژ ته نه ایئ وهر بگریتن. له وما جارین هوسا وه ک
مروقه ک برسی دبه زیه په رتووکا و هه تا چرکه یه ک
ده لیقه هه بایه ژ خواندنئ فه نه دبوو. نهو ب سروشت
ژ خواندنئ تیر نه دبوو.

هنگی ده لیقه یه ک بو قورتالبوون ژ جیهانا «دگل
خه لکئ» دا بوون و زفرین بو جیهانا «ژیا نا ب تنئ
بوونئ»، نهوا وی تیدا هه ست ب جوړه ک ناسایش
و ناسووده یی و ته ناهیی دکر، په یدا دبوو، و وی د
ده مین دی دا هه ست ب نه فی چهندي نه دکر. تام
و چیژه ک، یاکو تنئ نهو که س هه ست پیدکه تن
نهوئ د نه فان چرکه یان ژ ده می خو بزاقئ دکه ت
بیته چراهه کئ تنئ، یئ کو ژ پیخه مه ت خه لکئ
دی بسوژیتن و پونا هیئ بده ته خه لکئ دی، نه کو
د گه نکه شه یئ بی مفا و ل بن نه هاتیی ژیا نئ،
چرکه ساتین ژیا نا خو ب فیرو بده تن و بیئ
هندي هیچ مفایه کی بگه مینیته خو و خه لکئ دی.